

УДК 343.97

**Денис Олександрович ТИХОМИРОВ,**

докторант Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)

## ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

В сучасних умовах життя суспільства питанням безпеки приділяється багато уваги. Одним з найважливіших аспектів національної безпеки, а значить і одного з напрямів діяльності держави є забезпечення суспільної та соціальної безпеки, як запоруки нормального життя та повноцінного розвитку суспільства. Возженіков А. розглядає суспільну безпеку як невід'ємну частину, одним з основних видів безпеки та національної безпеки. Види безпеки дослідник вирізняє з метою: «відображення сфер прояву зовнішніх і внутрішніх загроз національним інтересам».

До сфери суспільної безпеки належать суспільні відносини, пов'язані з запобіганням або усуненням загроз для життя та здоров'я людей та їхнього майна. При цьому забезпечення суспільної безпеки здійснюються органами держави, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та рухами [2].

Існує і більш звужене розуміння суспільної безпеки – сукупність нормальних суспільних відносин, встановлених нормативно-правовими актами, звичаями і традиціями, що забезпечують достатній рівень особистої безпеки членів суспільства і самого суспільства в цілому. Стан і рівень суспільної безпеки характеризується питомою рівнем злочинів і правопорушень, що впливають на стан безпеки суспільства в цілому і окремих громадян, зокрема.

Потрібно наголосити, що у загальній теорії національної безпеки безпека суспільства є одним з її видів за об'єктами безпеки. Іншими видами національної безпеки є безпека особистості, безпека держави, безпека інших об'єктів. Водночас у класифікації видів національної безпеки за сферами життєдіяльності учені обмежуються п'ятьма видами безпеки: економічна, соціально-політична, воєнна, екологічна, інформаційна та розуміють під тим чи іншим видом безпеки захищеність життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави [3].

Отже, розуміння суспільної безпеки зачасти асоціюється з нормальним функціонуванням суспільних відносин у всіх сферах їх прояву (включаючи и правові відносини, як особливий вид суспільних).

В свою чергу соціальна безпека розглядається через призму соціальних вимог або соціального забезпечення. Так, соціальна безпека в широкому сенсі відображає соціальні вимоги і гарантії запобігання небезпекам, загрозам особі (особиста безпека), суспільству (суспільна безпека), окремій групі (колективна, групова безпека) [1].

Доволі широке розуміння соціальної безпеки при водиться у дослідженнях Є. Подольської, В. Назаркіної, Є. Ніколаєва. Так, термін «соціальна безпека» розглядається через предмет її забезпечення та виявляється в наступних видах:

1) безпека держави (включає зайнятість та ринок праці; безробіття; екологічна та технологічна безпека; епідеміологічна ситуація; соціальне партнерство; демографічні показники; трудової міграції; соціальні та трудові відносини);

2) безпека соціуму (включає соціальне середовище; Соціальне страхування; гендерна політика; запобігання та врегулювання трудових конфліктів; полегшення бідності; етнонаціональні та релігійні відносини; патріотична освіта Соціальне забезпечення: сутність, загрози та способи утримання);

3) безпека прав:

а) якості життя: здоров'я, харчування, одягу, житла та умов життя, сім'ї та дитинства, освіти, культури та мистецтва, засобів зв'язку та телекомунікацій, свободи пересування, подорожей, туризму, вільного доступу до інформації, дозвілля та відпочинок;

б) рівень життя: показники соціального розвитку, прожитковий мінімум та доходи населення, зростання споживчих цін та ін.) [4, с. 400].

У звіті ООН щодо розвитку людини пропонується розглядати соціальну безпеку через призму загроз. Так, вони виділяють наступні її види:

- економічна безпека (гарантія доходу від праці або, принаймні, з боку соціальної системи);
- продовольча безпека (доступ до основних продуктів харчування; це означає не тільки достатню кількість їжі, але і «правильну» їжу);

- безпека здоров'я (захворюваність, смертність та можливість доступу до медичної допомоги);
- екологічна безпека (екологічні загрози представлені поєднанням як локальних, так і глобальних екосистем);
- приватна безпека (захист людини від фізичного насильства будь якого виду);
- безпека громади (сім'я, громада, організація, расові чи етнічні групи);
- політична безпека (можливість жити в суспільстві, в якому поважаються основні права) [5].

Отже, суспільна безпека та соціальна безпека, являються видами національної безпеки, проте мають різний предмет суспільна безпека направлена на, власне суспільні відносини, до сфери соціальної ж відносяться фактори соціальних вимог до життя суспільства.

#### Список бібліографічних посилань

1. Афоніна О. Соціальна безпека: проблеми становлення соціального партнерства в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. № 4. С. 241–249.
2. Возжеников А. В. Национальная безопасность: теория, политика, стратегия. М. : Модуль, 2000. 243 с.
3. Корнієвський О. Концепт суспільної безпеки: сучасний науково-експертний дискурс. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2009. Вип. 21. С. 104–105.
4. Ніколаєв Є. Б. Проблематика соціальної безпеки у контексті навчального курсу «Соціально-економічна безпека». *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2011. Вип. 17. С. 399–404.
5. Human Development Report 1994. Chapter 2: New dimensions of human security. URL: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1994/chapters/> (дата звернення: 11.03.2019).

Одержано 14.03.2019

УДК 341.24

#### Оксана Анатоліївна ФЕДОРЕНКО,

молодший науковий співробітник  
наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції  
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)

### МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО З ПРОТИДІЇ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗЛОЧИНУ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Тероризм є найнебезпечнішим злочином проти громадської безпеки та громадського порядку, який швидкими темпами активізується і набуває не лише внутрішньо-державного характеру, злочини якого були підсудні відповідно до законодавства тієї країни, в межах якої вони відбувалися, а й набуває міжнародного характеру, тобто такий, що стосується двох або більше держав, порушує міжнародний правопорядок. Віддзеркалюючи у своїй основі кризові процеси суспільного розвитку, дане явище акумулює руйнівну енергію окремих соціальних груп, спрямовану на усунення за допомогою доступних силових механізмів наростаючого розриву у рівні та якості життя людей різних держав і регіонів світу. Масовість і географічна поширеність терористичних проявів, висуває перед міжнародним співтовариством гостру необхідність без вагань приймати рішення що стосуються протидії з цим явищем.

Боротьба з тероризмом є складним та багатоаспектним завданням. В умовах глобалізації міжнародних відносин боротьба з тероризмом тільки в національних рамках виявляється малоефективною. Перед загрозою зростання масштабів тероризму, та застосування різносторонніх небезпечних засобів і методів, до яких вдаються терористи, особливого значення набувають об'єднані зусилля держав на парламентському, урядовому та суспільному рівнях.

Згідно рейтингу, складеним експертами щодо стану глобального тероризму у 2018 році (The Global Terrorism Index 2018) які були оприлюднені лондонським Інститутом економіки та миру, Україна посідає 21-шу сходинку із показником 6,048 за 10-бальною шкалою, що класифікується як «висока» терористична небезпека серед 163 країн світу за рівнем впливу тероризму.

Україна увійшла до групи країн із «високим» рівнем впливу тероризму разом з такими державами, як: Сомалі, Індія, Туреччина, Лівія, Єгипет, Судан та інші.